

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Общата концептуална рамка на таблици “Ресурс - Използване” в България е разработена и усъвършенствана в съответствие с международно възприетите методологически принципи и стандарти на Европейската система от национални и регионални сметки (ЕСС’95 за таблиците до 2010 година и ЕСС’2010 за таблиците след 2010 година) - издания на Евростат, и съответно на “Системата на националните сметки” (СНС 93 и СНС’2008) - съвместно издание на ООН, ОИСР, Евростат, МВФ и Световната банка.

Таблиците “Ресурс - Използване” представляват интегрирана част от годишните национални сметки и представят в окончателен, балансиран вид икономическите категории в състава на БВП, детайлизирани в структура по групи продукти и услуги, видове икономически дейности, видове категории на крайно потребление. Те са разработени на основата на концепциите и дефинициите на ЕСС’95 и ЕСС’2010 за третиране на транзакциите, икономическите субекти, класификационните принципи за групиране на статистическите единици така, както те се прилагат в останалите разработки на националните сметки.

Класификации

Потоците от стоки и услуги в икономическата система на България са описани в балансираните таблици “Ресурс - Използване” и са структурирани по икономически дейности и продуктови групи въз основа на националните класификации, съвместими с класификационните стандарти на ЕС и които са в сила към момента на съставяне на таблиците за съответната година:

- Класификация на икономическите дейности;
- Класификация на продуктите по икономически дейности;
- Номенклатура на промишлената продукция (ПРОДПРОМ);
- Номенклатура на продукцията на селското, горското и рибното стопанство (ПРОДАГРО);

- Класификация на индивидуалното потребление по цели (КОИКОП);
- Класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ);
- Класификация на функциите на организации с нестопанска цел, обслужващи домакинствата (КОПНИ).

Информационни източници

- Отчет за приходите и разходите, включително статистически анекси;
- Отчет за производството и продажбите на промишлени продукти;
- Отчет за производството и продажбите на енергийни продукти;
- Приходи на строителните предприятия по видове строителство;
- Приходи от продажби на търговските обекти по групи стоки;
- Национален енергиен баланс;
- Натурално - стойностни баланси за основни продуктови групи, потребявани в процеса на производствената активност на предприятията и поделенията;
- Икономически сметки на селското стопанство и натурално - стойностни баланси на селскостопанската продукция;
- Годишен статистически отчет за наетите лица и средствата за работна заплата;
- Извадкови наблюдения за статистическо описание на икономическото поведение на конкретни субекти в институционалната рамка на икономическата система:
 - Наблюдения на домакинските бюджети;
 - Наблюдения на структурна бизнес статистика;
 - Наблюдения на частните земеделски стопанства;
- Годишни счетоводни отчети:
 - Годишен отчет на нефинансовите предприятия;
 - Годишен отчет на организации с нестопанска цел;

- Годишен отчет на банковите институции;
 - Годишен отчет на застрахователните дружества и пенсионните фондове;
 - Годишен отчет на другите финансови посредници.
- Административни данни и балансови разработки:
 - Консолидиран отчет за изпълнението на държавния бюджет;
 - Митническа информация;
 - Данъчна информация;
 - Платежен баланс.

Дезагрегация

Таблиците преди 2008 година представят потоците от стоки и услуги дезагрегирани на 60 продуктови и 60 отраслови групи.

Таблиците след 2008 година представят потоците от стоки и услуги дезагрегирани на 64 продуктови групи, съгласно „Класификация на продуктите по икономически дейности“ и 64 икономически дейности, съгласно „Класификация на икономическите дейности“.

Общият **ресурс** от стоки и услуги, местно производство и внос, е разпределен в таблица „**Използване**“ за производствено междинно потребление, както и по категории на крайното използване.

Таблица “Ресурс”

Таблицата характеризира в детайлизиран вид ресурса от продукти и услуги, произведени от икономическите агенти в страната, групирани в икономически дейности според характера на основната им дейност. Всеки ред в таблицата показва от кои икономически дейности са произведени съответната група продукти или услуги, а всяка колона показва какви продукти и услуги са произведени от стопанските субекти, класифицирани в дадена икономическа дейност. В

резултат на това, главният диагонал на матрицата съдържа данни за произведената характерна продукция, резултат от основната производствена дейност на предприятията и организациите, според която те са класифицирани в една или друга икономическа дейност. Данните извън главния диагонал характеризират производството на нехарактерна продукция на отраслите. За да се получи общият ресурс от стоки и услуги, в таблицата е включен и вносът, класифициран по продукти. Ресурсът от продукти и услуги е оценен по базисни цени, т.е. по цени преди начисляване на данъци върху продуктите и съответно преди елиминиране на субсидиите върху продуктите. За да се представи той от базисни цени в пазарни цени, към таблицата са добавени допълнителни колони за:

- разпределените по продуктови групи търговски и транспортни надбавки;
- данъците върху продуктите, намалени със субсидиите върху продуктите, разпределени по продуктови групи.

Таблица “Използване”

Таблицата характеризира начина, по който ресурсът от продукти и услуги се потребява от всички стопански субекти, класифицирани според преобладаващата си дейност в определена икономическа дейност или разглеждани като категории на крайното използване.

Броят на икономическите дейности потребители и продуктовете групи е идентичен с този в таблица „Ресурс“.

Разграничават се следните субматрици:

- Матрица на междинното потребление - показва използването на общия ресурс от продукти и услуги (местно производство и внос) за производствено междинно потребление на икономическите дейности, класифицирани по идентичен начин, както в таблица „Ресурс“;

- Матрица на крайното използване - показва разпределението на общия ресурс от продукти и услуги (местно производство и внос), разпределени според характера на тяхното крайно потребление между категориите на крайното използване:
 - Крайно потребление:
 - Разходи за индивидуално потребление на домакинствата;
 - Крайни потребителски разходи на държавното управление;
 - Крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата;
 - Бруто капиталобразуване:
 - Бруто образуване в основен капитал;
 - Придобити минус продадени ценности;
 - Изменения в запасите.
 - Износ.
- Матрица на първичните разходи - показва добавената стойност и съставните и елементи по икономически дейности: компенсация на наетите лица, други данъци минус субсидии върху производството, потребление на основен капитал, брутен и нетен опериращ излишък.

Потоците от продукти и услуги в таблицата са остойностени по пазарни цени.

В съответствие с Регламент 448/98 на Съвета на Европейския съюз и Регламент 1889/2002 на Европейската комисия косвено измерените услуги на финансовите посредници са разпределени по потребители – междинно потребление по икономически дейности и категории на крайното използване.